

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 • tālr. 67282865 • fakss 67242141 • e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 8

(Prot. Nr. 5; 4.§)

2014.gada 14.februārī

Par paziņoto vienošanos

Lieta Nr. 143/14/03.02./1

Par SIA „Neste Latvija” un SIA „RusLatNafta” vienošanos

[1] Konkurences padome (‘KP’) 06.01.2014. saņēma SIA “Neste Latvija” 06.01.2014. Ziņojumu par vienošanos starp SIA “Neste Latvija” un SIA “RusLatNafta” un 07.01.2014. saņēma SIA “RusLatNafta” 06.01.2014 vēstuli Nr.11-01/14-02v “Ziņojums par vienošanos starp SIA “Neste Latvija” un SIA “RusLatNafta”, norādot informāciju, kas attiecas uz SIA “RusLatNafta”” (‘Ziņojums’).

[2] Izvērtējot sniegto informāciju, konstatēts, ka Ziņojums neatbilst Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.799 *Kārtība, kādā iesniedz un izskata ziņojumu par tirgus dalībnieku vienošanos* (‘MK noteikumi’) prasībām.

[3] KP 13.01.2014. informēja SIA „Neste Latvija” un SIA „RusLatNafta” par nepilnībām iesniegtajā Ziņojumā. 17.01.2014. iztrūkstošā informācija tika saņemta no SIA „RusLatNafta” un 21.01.2014. - no SIA „Neste Latvija”.

[4] Saskaņā ar MK noteikumu 6.punktu *ziņojuma iesniegšanas diena ir diena, kad padomē saņemta visa šo noteikumu pielikumā minētā informācija*. Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz MK noteikumu 6.punktu, Ziņojuma saņemšanas diena KP ir 21.01.2014.

Izvērtējot Ziņojumā ietverto un papildus saņemto informāciju, kā arī tās rīcībā esošo informāciju, KP

konstatēja:

1. Vienošanās dalībnieki un to darbības veidi

[5] SIA „Neste Latvija” (‘Neste’) ir Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību ar reģ.Nr.40003132723, juridiskā adrese: Bauskas iela 58a, Rīga, LV-1004, Latvija.

Saskaņā ar Ziņojumā norādīto Neste vienīgais īpašnieks ir Nīderlandē reģistrēta holdingkompānija „Neste Oil Finance B.V.”.

Neste galvenie darbības veidi ir:

- naftas produktu uzglabāšana un tirdzniecība, tai skaitā degvielas mazumtirdzniecība degvielas uzpildes stacijās (‘DUS’), degvielas un citu produktu vairumtirdzniecība;

- naftas produktu uzglabāšana, iekraušana, izkraušana, izmantojot jūras un sauszemes transportu Rīgas terminālā.

Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta ('VID') publiskojamo datu bāzē¹ pieejamo informāciju, VID ir izsniedzis Neste speciālo atļauju (licenci) BM Nr.0000000201 naftas produktu mazumtirdzniecībai. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju Neste auto degvielu mazumtirdzniecībā realizē 58 DUS visā Latvijas teritorijā.

[6] SIA "RusLatNafta" ('RusLatNafta') ir Latvijas Republikas Komercreģistrā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību ar vienoto reģistrācijas Nr.40003497879, juridiskā adrese: Jelgavas ielā 2a, Daugavpils, LV-5420, Latvija.

Saskaņā ar LR Uzņēmumu reģistrā pieejamo informāciju RusLatNafta vienīgais dalībnieks ir Doriland Investments LP, 1000250053, Suite 2, 78 Montgomery street, Edinburga, Skotija, EH7 5JA.

Ziņojumā kā RusLatNafta darbības veids norādīta degvielas mazumtirdzniecība DUS. Saskaņā ar VID publiskojamo datu bāzē² pieejamo informāciju, VID ir izsniedzis RusLatNafta speciālo atļauju (licenci) BM Nr.0000000181 naftas produktu mazumtirdzniecībai. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju RusLatNafta degvielu mazumtirdzniecībā realizē 16 DUS ar DINAZ zīmolu.

2. Paziņotā vienošanās

[7] Saskaņā ar Ziņojumā norādīto Neste un RusLatNafta 04.12.2013. noslēdza līgumu ('Vienošanās'), kas paredz, ka puses uzsāks sadarbību, kuras ietvaros RusLatNafta klienti ar vienoto RusLatNafta un Neste degvielas karti varēs iegādāties degvielu Neste DUS visā Latvijas teritorijā. Tiek plānots, ka sadarbība turpināsies piecus gadus.

Dalībnieku vērtējumā Vienošanās neietekmē pušu konkurētspēju, veidojot katrai neatkarīgu cenu politiku savā DUS tīklā; Neste rīcībā nenonāk informācija par RusLatNafta nosacījumiem līgumos ar klientiem, tai skaitā klientu identitāte, RusLatNafta cenas u.c.

[8] Ziņojumā norādīts, ka Vienošanās mērķis ir nodrošināt RusLatNafta klientiem plašāku DUS tīklu, kurā šie klienti var iegādāties benzīnu un dīzeļdegvielu Neste DUS visā Latvijas teritorijā uz tādiem pašiem noteikumiem kā RusLatNafta DUS tīklā (t.i., DINAZ preču zīmes DUS tīkls, kurā darbību veic RusLatNafta un SIA „Aparts” ('Aparts'), pamatojoties uz savstarpēji noslēgtajiem līgumiem - 19.01.2004. līgums par degvielas karšu apkalpošanu un 01.02.2004. līgums par preču zīmju izmantošanu). Saskaņā ar VID publiskojamo datu bāzē³ pieejamo informāciju, VID ir izsniedzis Aparts speciālo atļauju (licenci) BM Nr.0000000200 naftas produktu mazumtirdzniecībai. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju Aparts auto degvielu mazumtirdzniecībā realizē 21 DUS ar DINAZ zīmolu.

[9] Atbilstoši Vienošanās nosacījumiem vienoto degvielas karti emitēs Neste. RusLatNafta klienti degvielas kartes varēs pasūtīt pie RusLatNafta, vienojoties par degvielas cenu, atlaidēm, kredītlimitu vai priekšapmaksas kārtību un apjomiem. Apkalpojot RusLatNafta klientu, Neste DUS autorizēs konkrētam klientam izsniegto degvielas karti pēc līguma, kas noslēgts ar RusLatNafta, numura.

[10] RusLatNafta klientiem degvielas iegādes brīdī Neste DUS tiks izsniegts čeks. Par degvielu, kas saņemta Neste DUS tīklā, RusLatNafta klienti norēķināsies ar RusLatNafta, ņemot vērā savstarpēji noslēgtā līguma nosacījumus.

[11] Mēneša beigās tiks apkopota informācija par Neste DUS tīklā RusLatNafta klientiem izsniegto degvielu un Neste izrakstīs rēķinu RusLatNafta par izsniegto degvielu. Rēķinam tiks pievienota šāda informācija: RusLatNafta līguma numurs, kuram piesaistīta konkrētā

¹ VID interneta vietne http://www6.vid.gov.lv/VID_PDB/AP/APData

² Turpat.

³ Turpat.

degvielas karte, konkrētā DUS, uzpildes datums un laiks, čeka numurs, degvielas veids, daudzums, pārdošanas cena (mazumtirdzniecības cena DUS iegādes dienā bez atlaides), degvielas (*).

[12] Vienošanās paredz, ka RusLatNafta veiks norēķinu ar Neste par iepriekšējā mēnesī Neste DUS tīklā RusLatNafta klientiem izsniegto degvielu par (*).

[13] Neste nebūs pieejama informācija par noteikumiem (cena, atlaides, apjomi), kuri iekļauti līgumā starp RusLatNafta un tās klientu. Neste arī nebūs informācija par RusLatNafta klientu, kuri iegādāsies degvielu Neste DUS tīklā, identitāti.

[14] Realizējot Vienošanos Neste iegūs informāciju par degvielas apjomu, kādu RusLatNafta klienti iegādāsies Neste DUS tīklā, iepriekšējā dienā, mēnesī. RusLatNafta klienti varēs izmantot sev piešķirtās priekšrocības neatkarīgi no tā, kurā DUS tīklā (Neste vai RusLatNafta) tie veiks degvielas un/vai preču iegādi. RusLatNafta iegūs informāciju par Neste degvielas (*).

[15] Minētais var tikt uzskatīts par apstākli, kas mazina Neste un RusLatNafta konkurenci par šiem klientiem, jo tie var uztvert Neste un RusLatNafta kā vienu DUS tīklu. Iegūtā informācija par konkurentu var ierobežot RusLatNafta neatkarību degvielas cenas noteikšanā, tādējādi mazinot cenas kā savstarpējās konkurences elementa nozīmi Vienošanās dalībnieku savstarpējā konkurences cīņā par klientu.

3. Konkrētais tirgus

[16] Konkurences likuma 1.panta 4.punktā ir noteikts, ka konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu.

[17] Izvērtējot Vienošanās nosacījumus, secināms, ka noteikumi attiecas uz benzīna un dīzeļdegvielas tirdzniecību DUS. Ievērojot minēto, secināms, ka konkrētās preces tirgus, kas sadarbības rezultātā var tikt ietekmēts, ir benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus.

[18] Vienošanās mērķis ir palielināt RusLatNafta klientiem pieejamo DUS skaitu Latvijā. No minētā izriet, ka ietekme uz konkurenci veidosies tajā ģeogrāfiskajā teritorijā, ko pārklāj abu pušu DUS tīkli. Pieprasījumu pēc lielāka tīkla pārklājuma pamatā veido juridiskās personas (uzņēmumi), kam ikdienā pakalpojumu sniegšanas vai preču piedāvāšanas nolūkā ir nepieciešams aptvert plašākas teritorijas arī ārpus to biroja faktiskās atrašanās vietas. Pieprasījums pēc DUS tīkla pakalpojuma veidojas Latvijas teritorijā (tas var ietvert gan visu Latvijas teritoriju, gan sastāvēt no atsevišķiem Latvijas reģioniem), kas ir atkarīgs no klienta saimnieciskās darbības veida un ar to saistītās mobilitātes. Ņemot vērā, ka RusLatNafta klienti, kuri izmanto degvielas kartes, pārsvarā gadījumu ir juridiskas personas un pieprasījums pēc DUS tīkla pieejamības var veidoties atšķirīgi (attiecībā uz DUS, kas izvietoti daļā Latvijas teritorijas vai visā Latvijas teritorijā), konkrētā ģeogrāfiskā tirgus definīcija šajā lietā paliek atvērta un KP neuzskata par lietderīgu šīs paziņotās apvienošanās sakarā to precizēt.

4. Vienošanās atbilstība Konkurences likuma 11.panta otrajai daļai

[19] Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta otro daļu *par spēkā esošām tiek atzītas tādas vienošanās, kuras veicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisku attīstību, radot labumu patērētājiem, un tām šā panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu nepiemēro, turklāt šī vienošanās: 1) neuzliek attiecīgajam tirgus dalībniekam ierobežojumus, kuri nav nepieciešami minēto mērķu sasniegšanai; 2) nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā tirgus daļā.*

[20] Lai gan šā lēmuma 3.punktā ir konstatēts, ka, īstenojot paziņoto Vienošanos, var tikt ierobežota RusLatNafta cenas noteikšanas brīvība, kā arī Vienošanās dalībnieki veiks informācijas apmaiņu par RusLatNafta klientam realizēto degvielas apjomu sadarbības partnera DUS un Neste degvielas (*) iepriekšējā dienā, vienlaikus KP atzīst, ka cenu

konkurences elements vienošanās dalībnieku starpā netiek izslēgts, jo degvielas mazumtirdzniecības cenas (cenas uz pilona) noteikšanu Vienošanās noteikumi neskar un tā nosakāma, ņemot vērā katra vienošanās dalībnieka individuālos saimnieciskos apsvērumus, un, informācija, ar kuru sadarbības partneri apmainīsies, ir objektīvi nepieciešama, lai paziņotā vienošanās varētu tikt īstenota.

[21] Virknē pilsētu un apdzīvotu vietu atrodas abu Vienošanās dalībnieku DUS – Rīga, Jēkabpils, Ogre, Daugavpils, Jelgava, Bauskas nov., Rēzeknes nov. u.c. un, ņemot vērā KP praksi konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšanā, katra no tām būtu definējama kā atsevišķs ģeogrāfiskais tirgus. Tādējādi Vienošanās dalībnieku darbības teritorija ievērojamā daļā pārklājas. Ņemot vērā, ka sadarbība ir paredzēta RusLatNafta klientu apkalpošanā gan paša uzņēmuma (ietverot Aparts DUS), gan arī Neste DUS, secināms, ka gadījumā, ja sadarbībā iesaistīto uzņēmumu DUS atrodas tuvu viena otrai, RusLatNafta klients primāri izvēlēties to DUS, kurā cena būs zemāka. Paredzot šādu klienta rīcības modeli, pirmšķietami nav saskatāma sadarbības partneru ieinteresētība noteikt vienādu mazumtirdzniecības cenu, lai izslēgtu konkurenci vietās, kur DUS darbība pārklājas. Izvērtējot vienošanās dalībnieku koordinētas darbības risku, kas būtu vērsts uz vienotu cenu politikas noteikšanu, KP konstatē, ka, ņemot vērā RusLatNafta tirgus daļu, tās klientu īpatsvars Neste apkalpoto klientu kopskaitā varētu būt neliels un nav saskatāma Neste ekonomiskā ieinteresētība konkrētās DUS cenu noteikt vadoties tieši no RusLatNafta cenas, bez tam konkrētajos tirgos ir arī virkne citu tirgus dalībnieku (SIA „Lukoil Baltija R”, SIA „Statoil Fuel & Retail Latvia”, SIA „Astarte-Nafta”, a/s „Virši-A” u.c.), kas ietekmē konkurences situāciju, tai skaitā cenu noteikšanas politiku. Savukārt, RusLatNafta, neatkarīgi no degvielas mazumtirdzniecības cenas DUS, saskaņā ar Vienošanās nosacījumiem norēķinos ar Neste piemēros (*). Turklāt Vienošanās ir vienpusēja, proti, tikai RusLatNafta klienti varēs iegādāties degvielu Neste DUS, bet ne otrādi, un par iegādāto degvielu tie norēķināsies ar RusLatNafta. Līdz ar to RusLatNafta zūd nepieciešamība izlīdzināt degvielas mazumtirdzniecības cenu ar Neste, lai nezaudētu esošos klientus. Gluži pretēji, saglabājas cenu konkurence jaunu klientu piesaistei.

[22] Ņemot vērā, ka pieprasījums pēc DUS tīkla veidojas Latvijas teritorijā, tirgus daļas un uzņēmumu konkurētspēja tiek vērtēta Latvijas teritorijā.

[23] Atbilstoši KP lēmumos konstatētajam⁴ un VID datiem par degvielas mazumtirdzniecību 2012.gadā, Vienošanās dalībnieku mazumtirdzniecībā realizētais degvielas apjoms Latvijā veido:

- 1) RusLatNafta tirgus daļa Latvijā 2010., 2011. un 2012.gadā ir mazāka par 5%, attiecīgi (*);
- 2) Aparts tirgus daļa Latvijā 2010., 2011. un 2012.gadā ir mazāka par 5%, attiecīgi (*);
- 3) Neste tirgus daļa Latvijā 2010.g. mazāka par 30%, 2011.g. mazāka par 20% un 2012.g. mazāka par 30%, attiecīgi (*).

[24] Neste tirgus daļa norādītajos trīs gados ir svārstījies nelielā amplitūdā, bet RusLatNafta un Aparts tirgus daļas nedaudz samazinājās. Kaut arī Neste, vērtējot pēc tirgus daļas degvielas mazumtirdzniecībā, ir otrs lielākais tirgus dalībnieks, tās Vienošanās ar RusLatNafta neradīs būtiskas izmaiņas konkurences situācijā starp trīs lielākajiem degvielas mazumtirgotājiem - SIA „Statoil Fuel & Retail Latvia”, SIA „Lukoil Baltija R” un Neste. Savukārt, RusLatNafta konkurētspēja varētu pieaugt un sekmēt tās konkurenci gan ar lielākajiem, gan pārējiem degvielas mazumtirgotājiem.

KP 18.03.2013. lēmums Nr.11 Par lietas izpēti izbeigšanu, Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA „Latvija Statoil”, SIA „Neste Latvija” un SIA „Lukoil Baltija R” darbības; KP 11.08.2011 lēmums Nr.55 Par SIA „LUKoil Baltija R” un SIA „Augstceltne” apvienošanu

[25] Izvērtējot paziņoto Vienošanos, secināms, ka sadarbības rezultātā Vienošanās dalībnieki veicinās pieprasījumu pēc vienošanās precēm un līdz ar to šo preču izplatīšanu. Vienošanās rezultātā palielināsies to tirgus dalībnieku skaits, kas spēj piedāvāt DUS tīkla pakalpojumus ievērojamā Latvijas teritorijā, jo īpaši komerciālajiem klientiem, konkurējot ar lielākajiem DUS tīkliem un līdz ar to uzlabosies konkurences situācija tirgū kopumā. Īstenojot paziņoto Vienošanos, tiks dota iespēja RusLatNafta klientiem izmantot piešķirtās atlaides plašākā teritorijā un lielākā skaitā DUS, kas ir vērtējams kā būtisks ieguvums patērētājiem, jo šī uzņēmuma klientiem ir iespēja izmantot piešķirtās atlaides vairākos DUS, kas savukārt stiprina RusLatNafta konkurētspēju, veidojot nozīmīgāku konkurenci Latvijas lielākajiem benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgus dalībniekiem, līdz ar to saasinot konkurenci benzīna un dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības tirgū Latvijā. Vienlaikus tiks saglabāta arī Vienošanās dalībnieku savstarpējā konkurence.

[26] Ņemot vērā šā lēmuma 2.- 4.punktā minēto, KP konstatē, ka Neste un RusLatNafta paziņotā Vienošanās kopumā veicina preču realizāciju, radot labumu patērētājiem, neuzliek Vienošanās dalībniekiem ierobežojumus, kuri nav nepieciešami Vienošanās mērķu sasniegšanai, kā arī nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā konkrētā tirgus daļā. Tādējādi konkrētā paziņotā Vienošanās atbilst Konkurences likuma 11.panta otrajā daļā minētajiem nosacījumiem.

[27] Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta trešo daļu KP ir tiesīga atļaut paziņoto vienošanos, ja tā atbilst šā panta otrajai daļai.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 6.punktu un 11.panta pirmo, otro un trešo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.799 *Kārtība, kādā iesniedz un izskata ziņojumu par tirgus dalībnieku vienošanos* 11.punktu, Konkurences padome

nolēma:

atļaut SIA „Neste Latvija” un SIA „RusLatNafta” paziņoto vienošanos atbilstoši 04.12.2013. noslēgtā sadarbības līguma un Ziņojuma izvērtēšanas gaitā Konkurences padomei sniegtajiem nosacījumiem.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama